

Het garnalen dilemma

Uit protest tegen de te lage garnalenprijzen zitten 4 mensen twee dagen op een paal. Als ik Zoutkamp binnen rijdt zie ik ze zitten. Het is een van de vele acties die gehouden worden. De garnalenvissers staken al weken. Omdat de meeste vissers zelfstandig ondernemers zijn vind ik staken een beetje een raar woord in deze. In elk geval vissen ze nu allemaal niet op garnalen, in de hoop zo de handelaren onder druk te zetten. Ze willen afspraken over prijzen en over hoeveelheden.

Onkruid van de zee

Garnalen: het onkruid van de zee, mag je zoveel vangen als je wilt. En als iedereen steeds meer gaat vangen, dan dalen de prijzen en dan moet je weer meer vangen. Nu raken die garnalen niet op (ze worden wel kleiner als je lang en veel achterelkaar vangt) dus die spiraal kan lang doorgaan. En dat is dan ook gebeurd. Goed voor de consument en de handel want de prijs van de garnalen is behoorlijk laag. Prima om de concurrentie stevig te houden.

Iets minder goed voor de natuur en samenleving. De schade van het garnalen vissen zit niet alleen in de hoeveelheden, maar ook in de schade die de netten aan de bodem doen. En de onrust die voortdurend vissen, aan de zee en de mensen, brengt. Werkweken van 80 tot 90 uur en meer. De Waddenzee en de vissersgemeenschap zouden wel anders willen want meer gezamenlijke afspraken en meer zelfregulering, zijn goed voor de zee en de samenleving.

Padstelling

Eenvoudig is dat niet. Om meerdere redenen. De vissers zijn niet altijd even eensgezind en de NMA verbiedt prijs- en vangstafspraken. Het vrije markt mechanisme moet blijven werken en dus zien zij afspraken met de hele branche niet zitten.

Op ecologisch gronden zouden afspraken met de hele branche wel een goed idee zijn. De garnalenvissers zijn al een tijd bezig om te kijken of ze MSC gecertificeerd kunnen worden. Dat kan alleen als iedereen samen werkt en voor iedereen dezelfde afspraken gelden. Een van de aspecten van een MSC certificaat is onderling afspreken wanneer je meer of minder vist op basis van de actuele visstand. Een manier om dat te doen, is afspraken maken over tijden van vissen zodat de bodem rust krijgt en om de garnalen stand te laten herstellen door regelmatig niet te vissen.

In de praktijk lijken de optimale hoeveelheden om te vangen ongeveer gelijk te zijn om én een goede prijs te krijgen én ecologisch verantwoord te vissen. Dat is mooi zou je denken. Probleem opgelost. Nee dus. Want van de NMA mogen geen afspraken gemaakt worden over een vis die niet gequoteerd is. Dus waarop door de overheid geen maximum gesteld is over de hoeveelheid die je mag vangen. Zelfregulering van de sector is ten principale in tegenspraak met het vrije marktmechanisme: je mag de prijs niet opdrijven door schaarste te organiseren. Terwijl dat precies is wat de natuur nodig heeft.

Een padstelling: de natuur vraagt om samenwerking en afstemming, de economie om concurrentie. De natuur vraagt om minder, de economie om meer. De natuur is gebaat bij collectiviteit, de economie bij individualiteit.

Het begin van een doorbraak?

Een prachtig voorbeeld van waar economie en ecologie niet samen lijken te gaan. Samenwerken of juist niet? Moet het goedkoop voor de consument en duurkoop voor de natuur of andersom.

Toch lijkt het moeilijker dan het is. Een paar jaar geleden was de situatie redelijk stabiel. Tussen de 3 en 5 euro voor een kilo garnalen, 2 tot 3 dagen vissen in de week, en een redelijke balans tussen bevissen en rust in het water en voor de mens.

Door allerlei omstandigheden zoals meer concurrentie, afschaffen van de (illegale) prijsafspraken en hogere brandstofprijzen, raakte die situatie uit balans. Volgens de vissers die ik sprak kunnen ze makkelijk terug naar die balans. Betaalbaar voor het milieu, de consument en voor de vissersgemeenschap. Daarvoor is een politieke uitspraak nodig. Een uitspraak die het mogelijk maakt om ten koste van volledige vrije marktwerking afspraken te maken over het milieu.

Natuurlijk moet je dat borgen met objectieve maatstaven. Misschien kunnen we iets bedenken als partiële of beperkte marktwerking, waarin binnen de driehoek milieu, economie en samenleving de verschillende belangen elkaar in evenwicht houden. Daar moet een model op te vinden zijn. De garnalenvissers, de NMA en de milieubeweging kunnen pas uit hun padpositie komen als de politiek een uitspraak doet en dus als de politiekgecombineerde manieren of wegen van regulering vindt die gericht zijn op een balans tussen vrije markt en beschermde natuur.

En dat zou tevens een prachtige kans kunnen zijn om op veel meer vlakken de spanning tussen natuur en economie te herzien. Dan kunnen beide groeien!

Godelieve Spaas, juli 2011